

Lausunto hallintovaliokunnalle

Asia: HE 27/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Yleistä

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta toimittaa asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle esityksestä kansalaisuuslain muuttamisesta. Ymmärrämme, että esimerkiksi ulkomaanpäivien laskutapa kaipaa selvennystä ja yksinkertaistamista, mutta olemme samaan aikaan erittäin huolissamme Suomen maakuvasta ja houkuttelevuudesta kansainvälisten osaajien silmissä, mikäli ehdotetut lakimuutokset hyväksyttäisiin sellaisenaan. Teknologiateollisuus arvioi vuonna 2021 tulevien kymmenen vuoden aikana kokonaisosaajatarpeeseen 130 000 uutta työntekijää painottuen korkeasti koulutettuihin. Osaajatarvetta ei millään ole mahdollista kattaa ilman kansainvälistä rekrytointia, ja siksi kaikki tätä potentiaalisesti vaikeuttavat lakihankkeet tulisi jättää toteuttamatta.

Teknologia-alan osuus Suomen viennistä on yli puolet ja se tekee noin kaksi kolmasosaa elinkeinoelämän tutkimus- ja kehityspanostuksista. Teknologiateollisuuden yritykset kansainvälistyvät jatkuvasti, ja myös kotimaahan rekrytoivat kansainväliset osaajat ovat vuosi vuodelta tärkeämpiä. Vientiyrityksissä tehdään kansainvälistä liiketoimintaa, mikä vaatii luonnollisesti myös matkustamista.

Suomen maakuva ja houkuttelevuus kansainvälisille osaajille

Esityksen perusteella näyttäisi ilmeiseltä, että lakimuutoksella ei pyritä saamaan aikaan mitään muuta muutosta kuin yksioikoisesti vaikeuttaa kansalaisuuden saamista. Osana hallitusohjelman kokonaisuutta myös kansalaisuuden saamisen vaikeuttamisella on vaikutusta Suomen maakuvaan ja houkuttelevuuteen. Alati kiihtyvässä kilpailussa osaajista tulisi harkita tarkkaan, kannattaako vaadittua asumisaikaa pidentää jopa 60 prosentilla samaan aikaan, kun esimerkiksi Saksassa lasketaan kansalaisuuden vaatimaa asumisaikaa. Jos hallitus on huolissaan siitä, onko viidessä vuodessa mahdollista saavuttaa riittävä kotoutumisen taso, olisi syytä tarkastella kotoutumista tukevien palveluiden tehokkuutta ja riittävyttä sen sijaan, että asumisaikavaadetta pidennetään näin merkittävästi.

Vaikka kansalaisuuden saaminen ei ehkä olekaan keskeisin Suomen vetovoimaan vaikuttava tekijä, ehdotetuilla muutoksilla voi hyvinkin olla vaikutusta yritysten työvoiman saatavuuteen ja kilpailukykyyn, kuten esityksessä todetaan. Niin ikään esityksen mukaan kansalaistamiseen vaadittavan asumisajan pidentäminen saattaisi vaikuttaa negatiivisesti sekä Suomen veto- että pitovoimaan kansainvälisten osaajien silmissä. Tämä on ilmeisessä ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteen kanssa, jonka mukaan Suomen vetovoimaa kansainvälisten osaajien silmissä halutaan parantaa. Etenkin, kun otetaan huomioon muut hallitusohjelman suunnitelmat liittyen mm. pysyvän oleskeluluvan saamiseen tai ns. kolmen kuukauden sääntöön. Erityisesti hallitusohjelmassa mainitut korkeasti koulutetut ammattilaiset kykenevät kilpailuttamaan mahdollisen kohdemaansa monien

vetovoimatekijöiden perusteella, joihin myös pysyvän oleskeluluvan sekä kansalaisuuden saaminen kuuluvat. Kaikki Suomen houkuttelevuuteen edes potentiaalisesti negatiivisesti vaikuttavat kiristykset tulisi jättää tekemättä.

Ulkomaanpäivien laskenta

On perusteltua, että kansalaistamista edeltävän ajan laskemiseen kiinnitetään huomiota ja säädöstä tarkennetaan siten, että ennen kansalaistamista ei voi esimerkiksi viettää vuosikautia ulkomailla. Niin ikään ulkomaanpäivien laskentavan selkeyttäminen on perusteltua. On kuitenkin syytä huomata, että vaikkapa omassa kotimaassaan vietettyjen lomajaksojen lisäksi monet Suomessa asuvat kansainväliset ammattilaiset matkustavat työnsä puolesta paljon. Yhteensä asumisaikana sallittu 365 ulkomaanpäivää tarkoittaisi kahdeksalle vuodelle jaettuna 45 ulkomaanpäivää vuodessa, minkä jälkeen kansalaisuuden saaminen hidastuisi. Määrä on Suomessa asuvalla, työnsä puolesta matkustavalle kansainväliselle osaajalle erittäin tiukka. Ei voi olla Suomen vetovoiman kannalta hyväksi, että Suomessa asuvan kansainvälisen osaajan tulisi jatkossa laskea työmatkapäiviensä yhteismäärää näin tarkkaan, mikäli haluaa Suomen kansalaiseksi. Usein työntekijöitä myös lähetetään ulkomaille määräaikaisiin töihin, ja projektit kestävät tyypillisestikin useita kuukausia. Ulkomaille määräaikaisesti työhön lähettämisestä ei tulisi rangaista kansalaisuuteen vaadittavan asumisajan laskennassa.

Muuta

Lopuksi haluamme vielä kiinnittää valiokunnan huomion hallitusohjelmassa suunniteltujen kiristysten yhteisvaikutusten arviointiin, tai oikeammin sen puutteeseen. Esityksessä todetaan, että hallitusohjelmassa on suunniteltu muitakin kansalaisuuslain tiukennuksia, joiden vaikutukset kumuloituisivat ja siten kansalaisuuden hakemusten määrä tulisi kenties vähenemään tulevana vuosina vielä tällä hetkellä arvioitua enemmän. Vanhenevassa, pienenevän syntyvyyden Suomessa tämä ei voi olla kannatettava tavoite. Vähintään olisi tärkeää kiiruhtaa hallitusohjelman toteuttamista myös kansainvälisen rekrytoinnin kehittämisen ja osaajahoukuttelun sekä vetovoiman tavoitteiden osalta.

Helsingissä 13.5.2024

Lisätiedot:

Johtava asiantuntija Eero Manninen

p. 040 489 3083

eero.manninen@teknologiateollisuus.fi